

dvoje vrst števil, katerih eno je podal trgovski urad Združenih držav Severne Amerike, drugo pa nemški državni zakladni urad. Glasom podatkov trgovskega urada znašajo državni dolgovi vojskujočih se dežel v okroglih številkah: Nemčija 1 $\frac{1}{2}$ milijarde dolarjev, Francija 6 $\frac{1}{2}$ milijarde dolarjev, Anglija 3 $\frac{1}{2}$ milijarde dolarjev in Rusija 4 $\frac{1}{2}$ milijarde dolarjev. Ljudsko premoženje pa se ceni v Nemčiji na 80 milijard, v Angliji na 85 milijard, v Franciji na 50 milijard in v Rusiji na 40 milijard dolarjev.

Vojnih stroškov je vsled poročil nemškega državnega tajnika Helfferich-a dosedaj imela Nemčija 1 $\frac{1}{2}$ milijarde, Anglija 2 $\frac{1}{2}$ milijarde, Francija in Rusija pa 4 $\frac{1}{2}$ milijarde dolarjev. Vzeti se mora še v poštev, da je Francija svoja najeta posojila že izčrpala, kar je že iz tega razvidno, da že subskribenti prvega vojnega posojila ne morejo določenih obrokov plačati, in je Rusija na kapitalu jako uboga, akoravno ima bogate natorne dohode, in da je Franciji itak že „do vrata zadolžena.“

Če si ogledamo le površno navedene številke dolgov posameznih vojskujočih se držav, njih ljudsko premoženje in visokost njihovih vojnih potrebščin, tedaj lahko takoj spoznamo, da govori vse v prid Nemčije. Vrhutega mora se še pripomniti, da je Anglija neizogibno primerana, v prihodnje še bolj ko sedaj za denarne potrebščine Francije, Rusije, Belgije in Srbije skrbeti, zato se iz danih števil prav logično da sklepati, kje da se bo našla „zadnja milijarda,“ ki ima odločiti zmago, kakor so to Angleži sami prerokovali.

Nekako čudno se nam zdi, da „New-York Herald“ Avstrijo ni pritegnil k primeri!

Major Morath o karpatskih bojih.

Major Morath, ki se je zadnje tedne nahajal v Karpatih, pravi, da se avstrijsko-ogrski in nemška krдела v Karpatih s čudovito hrabrostjo borita, in da vlada med njima najzvestejše bratstvo. Posebno povdarja junaško vztrajnost avstro-ogrsk armade v tem boju za skupni cilj, v katerem ji je dodeljena nevhvaležna naloga. Morath pravi, da imate zvezni armadi najtrdnjšo voljo zmagati in živeti, ter je prepričan, da bode to tudi dosegli.

V zadnjih dneh je nekoč prišel pred avstrijsko fronto ruski parlamentar, ki je zahteval, naj ga popeljejo pred nadvojvodo Jožefa. Priznavajoč junaštvo in vztrajnost Avstrijcev je ruski poveljnik poprosil za tridnevno mirovanje orožja, da bi zamogli na obeh straneh velikonočno nemoteno praznovati. Nadvojvoda je dostojno odklonil in nato so pričeli Rusi z generalnim (splošnim) naskokom.

Angleško-francoska ofenziva na naši južni meji.

Berlin, 19. aprila. „Berliner Zeitung am Mittag“ poroča iz Rima: „Gioronale d' Italia“ napoveduje za bližnjo prihodnost nove vojaške operacije tripelentente proti Avstro-Ogrski. To se pričakuje iz več vzrokov, ker so v Londonu in v Parizu spoznali, da se nemška fronta v Belgiji tudi z večjimi silami ne da prodrati. Nasprotno pa so zavezniki spoznali, da se morata centralni državi na kaki drugi strani prijeti. Zavezniki se bodejo toraj na Belgijskem s samo defenzivo (obrambo) zadovoljili, spravili pa svoja krдела čez Črno goro in Srbijo na avstrijsko mejo in tam pričeli z novo ofenzivo, ki naj ima namen, da si z Rusi ondi roke podajo. Obenem pa se ima Avstro-Ogrska napasti tudi z morske strani.

Ponižni Avstrijci.

Koroški list „Kärntner Tagblatt“ piše pod tem naslovom sledeče: Vsakdo se po vsej pravici čudi veličastni tehnični premoči Nemcev v sedanji vojni in marsikak Avstrijec potihoma zavidno gleda na Nemčijo, ker meni, da je njegova ljuba Avstrija kakor že večkrat tudi topot prepozno vstala. In vendar nimamo Avstrijci prav nobenega vzroka, da bi se postavili v kljubovalni kotiček in skromno molčali. Naši avstrijski tehniki imajo slaven, da, celo glavni delež v vojnem delu teh dni. V miru popustljiva

in vajena biti smatrana za neznatno služabnico, je z velikim zabahom kakor prava naravna sila posegla v borbo narodov. In tudi v skromnem Avstrijcu se vzbujna samozavest in zavest lastne moči, če sliši, koliko avstrijskih iznajdb in koliko avstrijskih tehnikov se je uveljavilo. Zato opozorimo tu posebno na dva avstrijska tehnika, katerih imeni se žal le premalo spominjate. Ta dva sta Ressel in Mannlicher. Nobena moderna bojna ladja, noben podmorski, noben zračni boj bi ne bil mogoč, če bi Ressel ne bil iznašel gonilnega sredstva: ladijskega vijaka. In najuspešnejše bojno sredstvo našega orožja je puška repetirka, ki jo je konstruiral inženir Mannlicher. Ti dve avstrijski iznajdbi zagotavlja avstrijski tehniki slavo, ki se sme v resnici pokazati.

Kako izgleda sedaj na Poljskem.

Na Poljskem divja že osem mescev neprestano strašanska vojska, ki je sicer primeroma bogato in gosto obljudeno deželo izpremenila v pravcato puščavo. Časopis „Nova Reforma“ opisuje sedanje stanje dežele tako-le: Dežela Poljakov služi v vsaj svoji obsebnosti od Karpotov pa do izhodno-pruske meje, milijonskim armadam kot bojno polje. Posejana je z razvalinami, raztrgana je od strelskih jarkov, razrita od granat ter polna kadečih se pogorišč in nanovo nasutih grobov. Gre se lahko milje daleč, ne da bi se srečalo žive duše. Tako je ob Dunaju, Visli, Sanu, kjer je bilo pred vojsko cvetoče življenje in je blagodarjeno ljudstvo imelo na gost svoja mesta, trge in vasi. Vasi in cvetoče naselbine so izginile. Dvanajst milijonov Poljakov je čisto obubožalo in več milijonov jih umira vsled mraza in glada. — Ne samo to, da so vse izgubili, temveč to, da morajo obupane matere gledati, kako da umirajo dan na dan njih otroci vsled gladi in mraza, brez da bi jim zamogle pomagati in jim rešiti mlado življenje. Na tisoče je teh ljudi, ki nimajo družih pribežališč kakor šume, gozde in podzemeljske jame, skorjo dreves pa za hrano.

Občni položaj vojske.

Rusi so že 20. marca začeli z velikansko ofenzivo v Karpatih. Dne 22. marca se je udala trdnjava Przemysl. Rusi so najbrž pritegnili vse rezerve zlasti z južnega poljskega bojišča, ker tam sedaj zavolj močvirnatih tal ni mogoče operirati. Morebiti je bila ruska ofenziva v zvezi s francosko. Glavni namen ofenzive v Karpatih ob Dukli, v gozdnatih Karpatih, po dolinah Ondave in Laborce in ob obeh straneh Uzoškega prelaza je bil ta, da prodre s silnim navalom avstrijsko bojno črto v srednjih Karpatih ter da pridejo ruske čete na Oggersko.

Bitka v Karpatih je bila največja desedanja bitka na svetu, ki se je vršila s silno ljutostjo in z velikanskimi žrtvami. Rusi so baje izgubili v tej čitredenski bitki ničmanje nego 400.000 moč ranjenih in vjetih. Šele začetkom preteklega tedna se je začela pokazovati utrujenost, in ko je vrhutega zapadel še nov sneg ter nastal precej hud mraz, je nastal na vsej karpatski bojni črti mir razun posameznih kanonad, ki še trajajo nadalje. Kljub tej velikanski ofenzivi, ki ni imela zaželjenega uspeha, odločitev še ni padla, in listi zaveznikov, akoravno pripoznavajo izjalovljenje ofenzive v Karpatih, naglašajo, da se prava ofenziva še le začne. Seveda ne vemo, ali zavezniki mislijo sedanjo ofenzivo ali pa res kak nov napad. Verjetnejše je prvo, ker so ob istem času kakor v Karpatih skušali tudi na Francoskem z napadi na obeh straneh Verduna med Maaso in Moselo prodrati nemško bojno črto. Avstrijska armada je pa tudi v zahodnji Galiciji napadala in odbijala ruske napade.

S poljskega bojišča ni bilo posebnih poročil, ker tam ovirajo večje akcije vremenske, oziroma neugodne talne razmere.

Na francoskem bojišču so se približali strelci prav blizu drug drugemu. Francozom se je zdel sedanji trenutek prav ugoden za ofenzivo. Zato so — kakor že omenjeno — začeli napadati v Verdunski okolici med Maaso in Moselo ter tudi na Belgijskem. Tripelententa je sploh mnenja, da se pri Verdunu odloči poleti francosko-nemška vojska, kakor je čitati po raznih listih. Pa tudi francoska ofenziva nima pokazati nobenih stalnih uspehov.

Posebno delavnost razvijajo v zadnjih tednih zračna letala ter mečejo — tako nemška kakor francoska — bombe po raznih krajih ob bojni črti in tudi bolj v notranjosti sovražne dežele.

Podmorska vojska se neprestanoma nadaljuje in zopet je nekaj plovnih družb ustavilo promet po morju.

S turškega bojišča niso došla obširnejša poročila. Razširjale so se pač vesti, da se napad na Dardanele odloži do poletja, kar pa ni verjetno, zakaj čez London poročajo iz Aten, da so angleške in francoske ladje začele z operacijami v Saroskem zalivu ob polotoku Galipoli. Napad je bil sicer odbit in nekaj ladij je bilo poškodovanih, vendar pa so v Atenah mnenja, da je v Dardanelah v kratkem pričakovati važnih dogodkov.

Organizator turške obrambe, Goltz-paša, je je bil v Nemčiji, pa se je vrnil zopet v Carigrad. Kakšni opravi da so ga napotili v Berlin, nam ni znano.

Pametna beseda o poročilih o vojni!

Francozi so nedavno izdali poročilo o nemških grozovitostih ter ga razširjali po nevtralnih državah. „Baseler Nachrichten“ pripominjajo k temu poročilu:

„Način, kakor skušajo že nekaj časa z razširjanjem znanega poročila o nemških grozovitostih zbnjati razpoloženje, je brez dvoma vsakomur neršečen. V teh brošuricah se navajajo dogodki brez dokaznega materiala, ki se še le tiska, v grozo zbujajoči mirnosti in kot gotova dejstva; toda posamezne preskušnje dogodkov nam dokazujejo, da bi obtožbe v marsikaterem slučaju ob mirni sodbi ne imele prave podlage. Da, če bi bil dodan tudi material aktov, bi morali dogodkom verovati le na dobro vero; zakaj o kaki preiskavi brez strasti, kjer bi obe stranki podali dokaze, že po naravi stvari ni govora ne sedaj ne kdaj pozneje. Kljub negotovosti posameznih dejstev moremo nevtralcu glede na splošno zgodovinsko in dušeslovno mnenje imeti vsaj deloma pravično sodbo. Tu ne gre za splošno vedenje nemške vojske v sovražni deželi; znana so nam pisma nemških vojakov z bojišča, ki dokazujejo močnatost, požrtvovalnost, dobrosrčnost, da celo miroljubnost nemških vojakov. Švicarji smo mnenja, da je nemška vojska najbolj disciplinirana na svetu.

Da se v vojni dogajajo stvari, ki jih noben človek ne more odobravati, res ni mogoče tajiti. Greše pa tukaj in tam in stvarno preiskavo moramo prepustiti mirnejšemu času. Spomenice, ki se opirajo na material, ki ga ne moremo preiskati, nimajo nobenega pomena. To velja enako za francoske tožbe glede nemških grozovitosti, kakor tudi za nemške tožbe glede francoskih in ruskih nasilnosti.

Začasni mir v Karpatih.

Vojni poročevalec Franc Molnar javil je te dni svojemu listu „Az Est“ sledeče:

Trditi se sme, da v karpatskih bojih ni bila samo 8. ruska armada hudo poražena, temuč tudi druga krдела ob celi bojni črti. Podatki nevtralnih držav o ruskih izgubah strinjajo se s cenitvijo naših poveljnikov. Inozemska poročila o stoterih vsakdanjih ruskih vlahih, ki odvažajo bolne in ranjene, niso pretirana. Naša z nemškimi krdeli pomnožna armada oslabil je napadalno rusko premoč do negibnosti.

Dognana so še sledeča dejstva: Napadalna ruska armada sestavljena je bila večinoma iz najboljših sibirskih krdel, ki imajo najboljšo možnost za ofenzivo. Na vzhodnem delu fronte tirali so Rusi v boj novoizvežbane novince, ki še niti uniformirani niso bili in so se morali v svojih oblačilih boriti.

Najvažnejšo nalogo je imela 8. ruska armada, ki je pred vsem operirala vzhodno prelaza Dukla. Drugi močni napad bil je naperjen proti prelazu Uzsock. Toda vsi njihovi napori so se ponesrečili, in naša krдела zavzemajo še sedaj tiste obrambne postojanke, koje so zavzemala pred rusko ofenzivo.

Konec križarke „Dresden.“

Vlada republike Chile je angleški vladi naznanila:

Dne 9. marca zasidrala se je (nemška) križarka „Dresden“ v zalivu pri otoku Masatiera otočja Juan-Fernandez, 500 metrov od suhe zemlje. Poveljnik križarke je prosil guvernerja ondotnega pristanišča, da bi smel osem dni tamkaj ostati ter si stroje popraviti. A to mu je bilo odklonjeno in še posebej zapovedano, da mora ladja v štirindvajsetih urah luko zapustiti, sicer da bo ista internirana. Po preteku te dobe naznanil je guverner poveljniku, da je križarka internirana ter je o tem obvestil tudi predsednika republike.

Medtem pa pride 14. marca več angleških vojnih ladij v luko ter takoj začne na zasidrano „Dresden“ streljati. Guverner, ki je mislil angleškega komandanta na „Glasgow“ obiskati, moral se je vrniti. „Dresden“ izobesila je mirno zastavo ter poslala enega častnika na angleško ladjo „Glasgow“, naj bi komandanta opozoril, da se snidejo na nevtralnem morju. Toda angleške ladje se za to naznanilo niso brigale ter terjale, da se naj „Dresden“ uda, drugače da bo potopljena. Nato pa je poveljnik križarke „Dresden“ zaukazal municijske shrambe razstreliti ter ladjo potopiti.

Chilenska vlada poudarja, da je bila „Dresden“ popolnoma in docela internirana kolikor so to okoliščine pripuščale, ko so jo angleške ladje nenadoma napadle.

Francoski zračni napad na nemški glavni stan.

Kakor poročajo nemški listi, vsebuje uradno francosko vojno poročilo sledeč stavek: „Kot povračilo za obstreljevanje Nancy-a skoz en nemški Zeppelin vrgel je nek naš letalni stroj petero bomb na nemški veliki stan, kiso vse padle na poslopja, v katerih je v Mezieres in Charlevillo cesarski (nemški) generalštab nastanjen.“

Nemški listi temu poročilu pristavljajo, da onih petero bomb ni povzročilo posebne škode.

Pomorski boji med Nemci in zavezniki.

Iz Amsterdamu se poroča po seznamu zavarovalne tvrdke Bloom in Vanderaa, da so Nemci v času od 15. marca do 15. aprila t. l. — toraj v enem samem mesecu — s svojimi podmorskimi čolni potopili 52 sovražnih ladij.

List „Rotterdamsche Courant“ piše, da se od 1. do 14. aprila nanovo pogreša 17 angleških parnikov, ki niso pripluli o določenem času v pristanišča.

Vsled poročil časnika „Times“ imajo Nemci sedaj več bojnih ladij kakor so jih imeli ob začetku vojske; in sicer pet novih „dreadnoughtov“: „König“, „Kurfürst“, „Markgraf“, „Kronprinz“ in „Lützow“. Popravili in spet v službo postavili pa so še tudi dreadnoughte „Derfflinger“, „Seydlitz“ in „vonder Tann.“

Vse okoliščine kažejo na to, da Angleži na svojih pomorskih močeh oslabejajo, Nemci pa vedno ojačujejo. Značiti čas ni daleč, ko bo prejenjala angleška premoč na morju za vedno.

O potopu angleškega podmorskega čolna „E 15.“

Carigrad, 18. aprila. (Kor. ur.) Glavni stan poroča naslednje podrobnosti o potopu angleškega podmorskega čolna „E 15.“: Podmorski čoln je otvezen na neko križarko 18. marca zapustil Plymouth. Eno noč je ostal v Gibraltarju, prišel potem na Malto in nato v luko Mudlow na otoku Lemnos, kjer je ostal 6 dni. Čoln je nato en dan ležal pred Tenedos, odkoder je opolnoči odplul. Ob 2. uri 20 minut zjutraj je udril v dardanelski vhod in se ob pol treh spuстил pod vodo, da se skrije pred našimi reflektorji. Močni tok ga je potegnil za sabo in ob 6. uri in pol zjutraj je zadel na morsko dno. Njegov stolp se je dvigal iznad vode. Naše baterije so otvorile ogenj. Prva granata je zadela oddelek za električne stroje. Moštvo je bilo priključeno, da zapusti ladjo. Naše baterije so pa oženj nadaljevale. Tri možje posadke so bili ubiti, 7 ranjenih. Angleški podkonzladar dardanelskega okraja, ki je bil ujet, je izjavil, da je rezervni častnik. Sovražni aeroplani, ki so izvedli za osodo podmorskega čolna, so leteli čez morsko ožino, da bi videli ladjo, ter so proti

periskopu in stolpu podmorskega čolna metali bombe, da bi preprečili, da bi ladja ne prišla v naše roke. Turške čete v okolici so takoj hitele na lice mesta, da rešijo posadko podmorskega čolna. Ranjene angleške mornarje so spravili na suho in prenesli v bolnišnico.

Turška vojska.

Obramba Dardanel.

Angleški list „Star“ poroča iz Londona: Vsak dan dojdejo velika nova turška krđela na polotok Galipoli, posebno na Kelidbahr. Vse težke topove iz carigradskih utrdb spravili so Turki v Dardanele. Tudi veliko nemških letal je došlo tje, ki obstreljujejo transportne brodogojne zaveznikov. O škodi, ki jo povzročajo ni ničesar znanega. Kakor poročajo listi, bombardirajo zavezniške ladje dan na dan turške postojanke.

Iz turškega glavnega stana se poroča: Vled našega napada v okolici Bassorah vršili so se pri Schabia in Alberdschine boji. Naša krđela vdrla so v sovražne forte, ko pa so dobili Angleži ojačenja, umaknila so se zopet iz obstreljevalne daljave ondotnih utrdb.

Na otokah Lemnos in Tenedos so se Angleži čisto „po domače“ uredili. Upeljali so tamkaj že tudi cenzuro za pisma in brzojave. Pričakuje se, da bodeta zaveznika na Mytilenu tudi nekaj vojaštva izkrcala.

O Italiji

Je te dni v berlinskem vojaškem listu pisal stotnik dr. Graevenitz, dober poznavalec italijanske armade. Razni avstrijski listi ponatiskujejo iz njegovega članka to-le:

Italijanska armada se je v zadnjih časih znatno ojačila. Prva linija vojske, ki danes stoji pod zastavami, šteje 12 armadnih zborov in tri divizije konjenice v skupnem številu 660.000 mož. Drugi vpoklic obsega 12 divizij v skupnem številu do 250.000 mož. Potem pa je na razpolago še domobranstvo, ki šteje 450 tisoč mož. V zadnjem času je bilo vpoklicanih pod orožje okrog 7.000 rezervnih častnikov. V enakem tempu, kakor pri pehoti, je Italija nadaljevala tudi ojačenje poljskega topništva. Danes ima italijanski armadni zbor 26 baterij, dočim jih je imel pred vojno samo 16. Istočasno je bilo pomnoženo tudi težko in gorsko topništvo. Svoja izvajanja zaključuje nemški stotnik z besedami: „Italija se je v minulih osmih mesecih povzdignila do ozira vredne višine vojne pripravljenosti. S tem dokazuje, da hoče varovati svobodo svojega odločevanja in tudi izrehati svoj odločujoči glas ali v današnjem velikem boju narodov ali pa morda pozneje v svetu narodov, ko bo ta vojna končana.“

Dopisi.

Sv. Trojica v Slov. goricah. Spet smo imeli v našem trgu nepričakovano žalost. Dne 9. t. m. umrl je po kratki bolezni v bolnišnici v Mariboru učenec mariborskega učiteljskega, Max Rysiensky, sin umrlega gosp. dr. Rysienskyja.

Kot blisk prišla je ta vest do nas, a tudi uničila mnogo najlepših upov. Še le komaj v 16. letu svoje starosti, vzela je Bog k sebi. Bila je njegova zadnja želja, katero je med težko boleznijo večkrat izrazil, da hoče biti pri „svojih“ v ljubi domovini. Pripeljali so ga dne 12. t. m. popoldne, ter ga tukaj k večnemu počitku položili in s tem mu je obupana mati njegovo željo izpolnila. Akoravno mlad bil je povsodi priljubljen gospodič. Volja božja je bila, da je moral zapustiti vse, kar mu je bilo ljubo in drago. Zapustil je obupano mamo, a tudi vsi ki smo ga poznali, obžalujemo njegovo prerano smrt. Bil je dober sin, priden dijak, pa tudi zaveden in ponosen naš somišljenik. Izpolnil bi gotovo vse, kar smo v njem pričakovali, bil bi vedno tudi eden naših najboljših, bil bi izvrsten mož v našem naprednem trgu. Njegovi materi in sorodnikom, ki so izgubili prvi ž njim vse, izrekamo tem potom našo najiskrejšjo sožalje. Ostal bode med nami v trajnem spominu.

Bolni
 napljinčih

Sanatorij
Aflenz
Hofacker 830, S. J. Strajarsko, Prospekti.

Vojaške zadeve.

Pravice vojakov in njih svojcev.

(Konec.)

Če se vdova vnovič omoži, penzija seveda preneha; žena pa dobi kot odpravnino znesek penzije še za dvanajst mesecev.

Penzije sirot.

Za penzijo sirot velja enako, da se otrokom prvih šest mesecev po smrti očeta izplačuje podpora dalje, če so jo dobivali med vojno službo očeta ali če so se razmere otrok tako predurjale (če jih namreč ne more vzdrževati več mati), da se sme tudi po smrti očeta prositi za podporo. Če pa ne dobijo otroci nobene podpore, dobijo penzijo za sirote (donesek za vzgojo) od prvega dne tistega meseca, ki sledi smrti očeta.

Dočim se dovoljuje podpora tudi nezakonskim otrokom, dobe vzgojni donesek samo zakonski ali legitimirani otroci. Za nezakonske otroke je torej samo za prvih šest mesecev po smrti očeta preskrbljeno.

Vzgojni donesek znaša samo štiri krone mesečno za vsakega otroka, dokler ima mati pravico do penzije. Če je mati umrla ali če ne dobiva iz kakšnega drugega vzroka (omožitve) nobene penzije, znaša vzgojni donesek šest kron mesečno. Šarža umrlega očeta je za višino vzgojnega doneska brez pomena (ni merodajna). Vzgojni donesek se izplačuje dečkom do šestnajstega, deklicam pa samo do štirinajstega leta. Otrokom, ki obiskujejo učne zavode, se pa more izplačevati vzgojni donesek do konca šolskega obiskovanja in do šestnajstega življenjskega leta. Če dokažejo očetu tudi po njegovi smrti težko hudo delstvo, preneha penzija za sirote.

Najvišje vsote.

Postava določa, da penzija za vdove in otroke skupaj ne sme znašati več kakor 45 K.

Zemljevid prelazov Dukla, Lupkow in Uzsok.

Ruska ofenziva v Karpatih, ki je trajala od 20. marca, je na celi fronti ponehala.

Ko se je v ljutih bojih ob Veliki noči s vso silo poizkušeni prodor sovražnikov v dolini Laborce in Ondawe ponesrečil, poskusili so Rusi obojestransko prelaza Uzsok v gozdnatih Karpatih nanovo prodreti. Toda tudi tukaj so bili v zadnjem času vsi napadi sovražnika odbiti, ki je imel velikanske izgube. Zemljevid kaže pokrajine, kjer so se vršili ti veliki in ljuti boji, kakoršnih svetovna zgodovina dosedaj ni imela zabilježenih.

Der Dukla-Lupkow-und Uzsokpaßabschnitt.

namestništva ukrenejo odredbe, ki se deloma ne vjemajo s predpisi sledečih paragrafov.

§ 1. Pod moko se razumevajo v tem ukazu iz žita pridobljeni mlinski izdelki vseh vrst (moka, zdrob, ječmenček itd.) izvzemši otrobe in pod kruhom tudi nesladkorjen prepečenec (vodni prepečenec).

§ 2. V ostalih občinah mora politična oblast I. instance ukreniti po krajevnih razmerah primerne naredbe v zaporu uporabi v uporabi kruha in moke (mlinskih izdelkov), ki bi prekoračila zakonito določeno izmero. Kot take pridejo poleg predpisa po določbah tega ukaza odrejenih izkaznic v poštev:

Obveznost oddaje kruha in moke (mlinskih izdelkov) proti drugačnim izkazom in izveštem, določitev ponajvečjih množin za posamično oddajo na neposredne porabljalce, ustanovitve uradnih izdajališč za kruh in moko (mlinske izdelke), kontingentacija vseh s prodajo in podelavanjem mlinskih izdelkov se ukvarjajočih obrtnih obratov (n. pr. mlinarji, mokařji, peki, izdelovalci testenin, gostilničarji itd.).

§ 3. Politična oblast I. instance ima nadalje določiti, pod katerimi predpogoji in pod katerimi omejitvami smejo obrati, ki obrtno podelujejo mlinske izdelke ali oddajajo jedila, mlinske izdelke ali kruh dobivati, podelovati in oddajati.

§ 4. Izkaznice o uporabi kruha in peciva (mlinskih izdelkov) (§ 1) se izdajajo kot cele, zmanjšane in kot dnevne izkaznice. One so uradno na razpologo in veljajo za eno osebo.

Cela zmanjšana izkaznica veljata za kolodarski teden, ki je naveden na karti.

Cela izkaznica se glasi na 1400 g (1 kg in 40 dkg) moke (mlinskih izdelkov) ali 1960 g (1 kg in 96 dkg) kruha zmanjšana izkaznica na 1000 g (1 kg) moke (mlinskih izdelkov) ali 1400 g (1 kg in 40 dkg) kruha.

Dnevna izkaznica se glasi na 210 g (21 dkg) kruha.

Izkaznice so javne listine: njihovo ponarejanje se kaznuje po kazenskem zakonu.

§ 5. Cele ter zmanjšane izkaznice izdaja mesto, ki ga določi politična okrajna oblast načelniku gospodarstva za njega in za vse svoje gospodarstva. Gospodar je zavezan, izročiti svojem gospodarstvu, katerim on ne daje hrane, karte, ki odpadejo nanje.

K svojem gospodarstvu v smislu tega ukaza se prištevajo tudi podnajemniki.

Vsako spremembo v številu svojcev gospodarstva mora naznaniti gospodar ali njegov namestnik pri oddajnem mestu.

§ 6. Pri prvi izdaji izkaznic dobi vsak zmanjšano izkaznico.

S to izkaznico se izroči gospodarju ob enem uradni predtisk, na katerem mora gospodar potrditi prejem izkaznic za sebe in za svoje svoje gospodarstva in za podelitev nadaljnjih izkaznic izjavo o številu oseb, katerim da pri svojem gospodarstvu hrano in stanovanje ter o množini moke in (mlinskih izdelkov) žita, kar se je nahaja v njegovem gospodarstvu.

To poizvedovanje se mora smatrati kot zapisanje zaloga v smislu § 10 ukaza celokupnega ministerstva z dne 26. marca 1915, drž. zak. št. 75.

Kadar dojde ta od gospodarja podpisana izjava na oddajalno mesto, se bo izdala osebam, v kojih gospodarstvu se nahaja manj kakor 2 kg. moke (mlinskih izdelkov) ali primerno žita, še ena dopolnitev na celo izkaznico in nadaljne tedne polna izkaznica.

Osebe, v katerih gospodarstvu se nahaja več kakor 2 kg moke (mlinskih izdelkov) ali primerno žita za vsako osebo, dobijo, dokler se njihove zaloge niso zmanjšale pod to množino zaloga s privzemanjem za pokritje dopustnih množin v uporabi, samo zmanjšano izkaznico.

Za gospodarstva, pri katerih se nahaja za glavo več kakor 8 kg. moke (mlinskih izdelkov) ali primerno žita, lahko odredi politična oblast I. instance, da se osebam takih gospodarstev začasno ne oddajajo izkazi o uporabi kruha in moke, ampak samo izkazi o uporabi kruha. Na-

tančnejše določbe ostanejo pridržane politični oblasti I. instance.

Ako se v izjavi gospodarja zamolčijo zaloge, tedaj jih lahko politična okrajna oblast razglasi kot zapale v prid državi.

§ 7. Popotniki, za katere ni izkaznic namestništva o uporabi kruha in moke, lahko dobijo v občini, v kateri so take izkaznice uvedene, s posredovanjem svojega stanodajalca za čas svojega začasnega bivanja dnevno izkaznico. Isto velja za potnike iz kake druge kronovine, na katerih bivališču sicer obstojajo izkazi, ki pa ne veljajo v kraju njihovega začasnega bivanja, v katerem so istotako uvedene izkaznice.

Ta izkaz je pri obhodu oddati stanodajalcu in ta ga mora dati oddajalnemu mestu nazaj.

§ 8. Izkaznice c. kr. namestništva imajo odrezke z množinami teže za kruh in moko (mlinske izdelke), na kojih dobavo se izkaznica glasi.

Za izgubljene, uničene ali za prežgodaj porabljene izkaznice se ne dajo nove izkaznice.

Prenos izkaznice ali njenih odrezkov na druge osebe kakor tudi uporaba izkaznic, ki so od oblasti določene za druge osebe ali takih, katere so izgubili veljavo, je prepovedano.

Vsakdo ima dolžnost oddati najdene izkaznice oddajalnemu mestu.

Istotako je prepovedano prodajalcem kruha in moke (mlinskih izdelkov), si prisvojiti izkaznico ali njene odrezke brez istočasne oddaje kruha in moke (mlinskih izdelkov).

§ 9. V občinah, v katerih so uvedene izkaznice o uporabi kruha in moke (mlinskih izdelkov), se smejo kruh in moka (mlinski izdelki) oddati uporabiteljem samo tedaj, ako predložijo veljavno izkaznico in če prodajalec odreže število odrezkov, ki odgovarja zaželeni množini kruha in moke (mlinskih izdelkov). Zaradi neizpolnjevanja teh predpisov se kaznuje s prodajalec in kupec.

Ta določba velja tudi za gostilniške in krčmarske obrti. V teh obrtih mora biti gostom dovoljeno, da povzijejo kruh, ki ga prinesejo seboj.

V kolodvorskih gostilnah in v jedilnih vozovih, se sme sprememu osebju vlaka in potnikom, ki predložijo veljavno izkaznico, oddajati za neposredno osebno uporabo med potovanjem kruh, ne da bi predložili izkaznico.

§ 10. Kdor oddaja kruh in moko (mlinske izdelke) drugim osebno obrtno, mora zbirati od izkaznic odrezane odrezke (§ 8) in jih ob koncu vsakega tedna izročiti mestu, ki ga določi politična okrajna oblast.

§ 11. Za vrstno uporabo v človekoljubnih in dobroteljskih zavodih ter v obratih, v katerih obstojajo za preskrbo njihovih nameščenec in delavcev z mlinskimi izdelki ali s kruhom posebne naredbe, more izdati politična oblast I. instance tudi glede onih občin, v katerih so uvedene izkaznice, naredbe, ki se ne ujemajo s določbami, ki so določene o uporabi izkaznic.

§ 12. V občinah in krajih, navedenih v § 1, odstavek 1 se razveljavi dne 11. aprila ukaz c. kr. namestništva z dne 13. marca 1915, drž. zak. št. 26, o zabranitvi nabiranja mlinskih izdelkov pri uporabiteljih.

§ 13. Od 5. aprila 1915 se sme izdelovati kruh samo v obliki hlebov in štruc po sledečih velikostih teže:

35 dekagramov (majhen hleb ali majhna štruca);
70 " (dvojni hleb in dvojna štruca);
140 " (velik hleb ali velika štruca).

§ 14. Prodajati močnatne jedi vsake vrste po gostilničarjih čez ulico brez istočasne oddaje drugih jedil je prepovedano.

§ 15. Kdor podeljuje mlinske izdelke obrtno, kdor oddaja kruh ali mlinske izdelke drugim ali daje hrano, mora uporabljati od 4. aprila 1915 naprej beleženo knjigo po od namestništva predpisanim vzorcu. Beležna knjiga mora biti potrjena od občine z občinskim pečatom in biti vedno pripravljena na vpogled politični okrajni oblasti ali komur ona to naroči.

§ 16. Potrebne natančnejše določbe izda politična oblast I. instance.

§ 17. Prestopke tega ukaza ali predpisov,

izdanih na njegovi podstavi, kaznuje, ako dejanje ne spada pod strožjo kazensko določbo, po § 35 cesarskega ukaza z dne 21. februarja 1915, drž. zak. št. 41, dolitična okrajna oblast z denarno globo do dvetisoč kron ali zaporom do treh mesecev, pri obtežljivih okoliščinah pa z denarno kaznijo do pettisoč kron ali zaporom do 6 mesecev.

V slučaju obsodbe se lahko po § 36 navedenega cesarskega ukaza tudi razsodi na izgubo obrtne pravice.

§ 18. Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

K vprašanju o porabi vojnih vjetnikov za kmetijska dela. Dasiiravno se že več mesecev govori o uporabi vojnih vjetnikov za kmečka dela na kmetijskih zborovanjih, po časniki in tudi strokovnih listih, še se vendar nismo približali izvršitvi te misli menda niti za korak. In vendar je potrebno z ozirom na naše tužne delavske razmere, da pride kmalu in do prave odločbe.

Najprejkejšje delavstvo je pohitelo k zastavam. Ostali del, ki še je bil tako tako za silo, dal se je zapeljati po ugodnih razmerah v različnih industrijskih panogah; prestopil je k industriji in to pa tem rajše, če je bila taka industrija, ki je bila postarjavljena pod državno varstvo, ker se na ta način lahko odtegne delavec vojni službi. Ostanek moškega delavstva so večinoma mladeniči, ki še nimajo niti izkušenj, niti pregleda čez kmečka dela; ne poznajo potrebne potrpežljivosti in mirnosti pri opravilih, zlasti pri oskrbovanju in krmljenju živine. Zaočali so doma tudi starejši možje; toda ti imajo sicer krepko voljo, ne morejo pa več nadomestiti cele delavske moči.

Proti uporabi ubežnikov v kmečkih gospodarstvih najdeš med ljudstvom deloma nekoliko tudi sicer upravičen strah, češ da bi zanesli k nam nalezljive bolezni; nadalje se prebivalstvo boji tujih razvad, ki se lahko udomačijo pri nas, konečno pa še tudi pred marsičem drugim in ne najmanj velike plače, koje zahtevajo ubežniki. Prezreti ne smemo tudi, da med ubežniki najdeš le malo krepkih mož; večinoma so starci, žene in deca. Slednjih pa itak tudi doma pri nas posebno ne primanjkuje. Na preostaja nam toraj nič drugega, kakor se spoprijazniti z mislijo, da se uporabijo vojni vjetniki za kmetijska dela. Treba nam je najti le oblike, kako bi se naj udeleževala ta uporaba.

Kjer lažje gospodarstva posamezno, drugo od drugega oddaljeno, tam pač ne bo mogoče uporabljati vojnih vjetnikov, ker bi bilo nadzorstvo pretežavno. V takih pokrajinalih bo treba kmetovalcem pomagati na drug način; o tem hočem govoriti k sklepu. Kjer pa obstoji občina iz vasij, tam pa bo menda le mogoče, uporabljati vojne vjetnike.

Take občine bi se že sedaj morale baviti s tem vprašanjem; najvažnejše vprašanje je stanovalečih vojnih vjetnikov. Na razpologo bi morala biti pripravna hiša za 50—100 vojnih vjetnikov; tudi opremiti bi jo trebalo primerno. V vsaki večji vasi kakor tudi na sedežu okraja najdemo navadno prazna poslopja, ktera bi lahko pripravili v to svrhu. Ko je to vprašanje v občini rešeno, prosi se lahko, da se ustanovi v občini malo koncentracijsko taborišče s 50—100 vojnimi vjetniki pod vojaškim nadzorstvom.

Vojni vjetniki dobijo tukaj hrano od vojaške oblasti, ktera jih tudi nadzoruje. Pri odberi delavcev bi trebalo skrbeti za to, da se uporabljajo le taki vojni vjetniki, kteri so bili do sedaj lepega obnašanja, se razumejo na kmečko delo, so popolnoma zdravi in se — kar je glavna stvar — prostovoljno javijo za kmečka dela. Vzeti druge vojne vjetnike, se pač ne priporoča; kajti sicer bi že izprva lahko rekli, da bo se izjalovila akcija. Kmetovalci, kteri ne potrebujejo vjetnikov ves čas, javijo se za nje po potrebi in si gredo po nje v koncentracijski tabor. Zgodaj jutraj si gospodar gre po nje in jih žene na delo. Ako je mogoče, podajo se vjetniki opoldne v taborišče k skupnemu obedu. Ako pa so preodajeni, da jim obed gospodar. Zvečer se vrnejo vsi vjetniki v tabor k počitku.

V vaseh se bodo potemtakem dali lahko uporabljati vjetniki; pa tudi kmetovalci v okrožju 5—6 km si bodo lahko šli po te delavce. Na ta način pa bi lahko oddale občine oziroma žetvene komisije lastne delavske moči zopet oddaljenim kmetovalcem, pri kojih ni mogoče uporabljati vojnih vjetnikov, da se tudi njim pomore. Na Srednjem in Spodnjem Štajerskem bo si mogoče s tem načinom skoro vsepovsod pomoči, izvzemši v goratih krajih. Ker pa se opravljajo kmečka dela v gorah nekoliko pozneje, lahko se tudi odposljejo cele trume stalnih delavskih močij — ko se je opravilo delo v dolini, k posameznim gospodarjem v hribe.

Važen je način plačila, katero bi naj odrajtal kmetovalec. Pogoji, za ktere smo seznali do sedaj, so za našega kmeta pretežavni in toraj nesprejemljivi. Če je izjavila vojna uprava, da je pripravljena dati vojne vjetnike za melioracijska dela na razpologo zgolj le proti vrnitvi stroškov prevoznice in pod tem pogojem, da se preskrbijo za nje potrebna stanovanjska, hrano pa bo sama oskrbela na stroške vojaškega erarja, bo ji menda vendar tudi mogoče, oddajati občinam vojne vjetnike za kmetijska dela v takih koncentracijskih taboriščih pod pogojem, da plačajo kmetovalci le primerno odškodnino od dneva in moža, ki pa ne bi smela presežati zneska 1 krone.

Ta znesek bi naj položil kmetovalec dan za dnevom. S temi zneski bi se lahko poravnali prevozni stroški, stroški notranje oprave taborja, kakor tudi hrana nadzorovalnega osebja.

Kmetovalec bi se odzela skrb za hrano, kar je za nje velikega pomena. Centralni odbor je stavil na pristojnem mestu predloge, in pričakujemo, da jih oblast tudi z veseljem sprejme. Upamo tudi, da oblasti uradno stopijo v dogovor z občinami zaradi pravočasnega preskrbljenja z delavci-vjetniki.

Dolžnost kmetijskih organizacij pa je, vplivati na občine, da se merodajni činitelji pravočasno bavijo s tukaj sproženimi mislimi tako, da se v zadovoljnost reši bistveno izmed važnih vprašanj o zagotovitvi obdelovanja polja in spravljavanja pridelkov.

Občine, družbe, podružnice kmetijske družbe, pobrigajte se pravočasno v tej zadevi, da ne bo prepozno. Vzemite, si v izglede g. okrajnega načelnika ptujskega, ki se je za ponudbo koj hitro z vnezo zanimal ter tisoče vjetnikov-delavcev zahteval.

Nakup za vzrejo pripravnih telet. V okrožju kmetijske podružnice Zalec kmetuje več posestnikov, ki bi kupili za vzrejo sposobna teleta (muropoljske pasme), da povečajo oziroma dopolnijo svoje črede. Želi se, da se ne pošljejo posamezne ponudbe, ampak ponudbe celega vagona z 10 do 15 komadi kmetijski podružnici v Zalcu.

Razne reči.

Od ces. kr. namestništva se naznanja, da so v točki 7 ministrske odredbe, drž. zak. štev. 75 ex 1915 navedene biljezne knjige o porabi žita in zmljetih produktov, katere so v uradnih formularjih dotičnim obrtnikom kakor trgovcem, pekomo, mlinarjem in enakim zaukazane proste koleka.

Prodajalcem in prekupcem živil, posebno onim, ki imajo na prodaj poljedelske pridelke, naj bo povedano, da nikakor ni pripuščeno in tudi ne dostojno cen pretiravati. Tako so se n. pr. v zadnjih dneh terjale za krompir takšne cene, ki niso v razmerju z nobenim običnim podražanjem živil. Bodite poslušni, sicer bodo posegle oblasti vmes!

Kupite raje zrnato koruzo kakor koruzno moko ter si jo zmlejte na domačem ali pa merčnem mlinu, in videli boste, da ravnate na ta način le „v lastno korist“!

O izkaznicah za kruh. Ces. kr. namestništvo je razglasilo, da smejo prodajalci kruha kupcem le toliko množino tega živila oddati, kolikor je na dotičnem odrezku ali odrezkih imenovano.

Cesarska botra. Ces. kr. stotniku Karl Reuss-u od 87. pešpolka sta se na dan mobilizacije v Celju narodila dvojčka. Enemu teh dvojčkov, ki je dobil ime Werner Karl Franc Jožef prevzel je botrinjstvo „iz posebne milosti in priznanja pred sovraž-

nikom ranjenega očeta“ naš presvitli cesar Franc Jožef I., botrinjstvo drugega fantiča z imenom Kurt Wolfgang Guido Wilhelm pa nemški cesar Wilhelm II.

V krapinskih toplicah je zdravilišni dom v oskrbo prevzela zakonska dvojica gospod in gospa Waltl, ki sta na prav dobrem glasu, da znata iz kleti in kuhinje svojim gostom po zmernih cenah izvrstno postreči, vsled česar ju občinstvu najtopleje priporočamo.

Odhod na bojišče. V sredo zvečer odpeljal se je na vzhodno bojišče večji oddelek naših vrlih sapérjev. Na kolodvor jih je spremljala mestna deška godba, več gg. oficirjev, mnogo tovarišev in občinstva. Glinjivo je bilo videti, ko je pri slovesu odhajajočim dosedanji njihov poveljnik, g. stotnik Mosler vsakemu poselnemu vojaku roko podal z voščilom: „Na skrajšno svidenje!“

Umrla je 15. t. m. Marija Ploj, posestnica v Verjanah pri sv. Trojici v Slov. goricah. Rajnika je bila vzorna gospodinja, radodarna proti revežem in prijazna s vsakomur, ki je imel ž njo občevati. Bodi ji zemljaka lahka!

Pogrešal se je dalje časa g. učitelj Ernst Lassbacher od sv. Trojice v Slov. goricah. Sedaj pa je dobila njegova mati pismo iz Kiewa na Ruskem, ki se glasi: „Ljuba mati! Sedaj sem na rajši v Rusijo. Dobro mi gre, tudi čez svoje zdravje ne smem tožiti. Bodite brez skrbi! Ernst.“ Bil je kadet v brambovskem polku št. 26.

Požar. Dne 18. t. m. začelo je goreti gospodarsko poslopje posestnika p. d. Dorn-a v Hohenburmu na Koroškem. Ogenj se je naglo razširil in v dveh urah že je uničil požar sedem poslopij posestnikov p. d. Dorn, Lamprecht in Stupnig in le hitri pomoči dohitelih požarnih bramb iz Thörl-Maglarn, Dreulach, Nötsch, Feistritz, Achonitz in Tarvis je pripisovati, da se požar ni še dalje razširil. Vrlo je pomagalo gasiti tudi moštvo, ki straži mejo. Škode je okoli 30.000 kron. Sami se, da je zažgal nek sedemletni slaboumi deček.

Vojska notranje zrela, da se konča. Curih, 19. aprila. Poročevalec lista „Berner Bund“ piše o vojnem položaju: Ruska poročila o karpatskih bojih so postala redkobesedna in se spozna iz njih, da se je dosegla mitva točka. Kakor se stvari sedaj razvijajo, bodo bližnje odločitve najmerodajnejše cele vojske, čeprav je notranje vojska že danes zrela, da se konča.

Novi Hindenburgov načrt. „Nowoje Wremja“ pišejo o novem Hindenburgovem načrtu, da namerava celi ruski armadi pripraviti enako usodo kot 10. ruski armadi: obkoliti in uničiti. List pordarja težke kavalerijske boje med Suwalkijem in Kalvarijo, v katerih je bil tudi carjev brat, veliki knez Mihael, smrtonesno ranjen.

Rusi v Spodnjem Drauburgu. K posestniku Pongracu Kobolt prišla sta pred kratkim nekega večera dva uniformirana moža ter prosila za večerjo in prenočišče. Kobolt ju je takoj spoznal za Rusi. Dal jima je prinesiti jedil, medtem pa natihoma poslal obvestilo žandarjem, ki so iz Knittelfelda ubegla Rusa zopet vzeli pod „avstrijsko varstvo“. Možakarja sta prišla čez visoke planine ter jo mislila popibati čez mejo v nevtralno Italijo, kar se pa njima ni posrečilo.

Lastnega brata ustrelil je dne 10. aprila t. l. v Loki 18-letni mizarški učenec Matija Pokrivač, ki se uči pri mizarškem mojstru Jožefu Pačko v Spodnji Polskavi. Omenjenega dne je prišel domu na obisk. V lopi domače hiše vzame v roke tamkaj na steni visečo dvocevno puško ter v šali nameri na šest korakov od njega stoječega brata, trinpolletnega Štefana, ki se je težkoranjen takoj zgrudil. Otroka so sicer naglo prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer pa je vsled izkrvavljenja v kratkem umrl. Oče in nesrečni stolec zagovarjati se bodeta imela pred sodiščem.

Brat deželnega poslanca Henrika Wastian-a, Franc Wastian storil je v Karpatih junaško smrt. V civilu bil je rajni časnikan, od začetka vojske pa je služil kot rezervni poročnik pri 27. pešpolku.

Osem odlikovancev z veliko srebrno svetinjo v koroškem pešpolku štev. 7. Veliko srebrno svetinjo za hrabrost prejeli so nedavno sledeči Khevenhüller-ji: Nadomestni rezervnik Jožef Schiestl (ljudski učitelj), prostak (frajtar) Felix Mühlfeinler, prostak

Franc Woschitz, infanterist (titularni frajtar) Gregor Branlitsch, rezervni kadet Alojzij Mayer, prostak (tit. korporal) Alojzij Unterhainer, enoletni prostovoljec (mediciner) Bochnusich Tichy in korporal (tit. četovodja) Klemens Schilcher. Za izvanredno hrabro in požrtvovalno skrb za svojega g. poročnika, ki je bil pri nekem naskoku težko ranjen, dobil je srebrno svetinjo II. razreda častniški sluga Florjan Galle. Vsi zgoraj imenovani so izvršili na bojišču takšne čine junaštva, da se jim mora vsakdo čuditi in nad njihovo drznostjo smetiti.

Konec vojne meseca oktobra? Neka belgijska oseba, ki je v tesni zvezi z belgijsko in angleško vlado, je izjavila poročevalcu lista „Journal de Geneve“ v Rimu, da so na Francoskem in Angleškem prepričani, da bo konec vojne meseca oktobra. Vojujoče države nimajo poguma, da bi nabremenile četam in prebivalstvu še novo zimsko vojno. Sklene se mir tudi tedaj, če bi mir ne ustregel željam Belgijcev, ki so računali, da jim plača Nemčija veliko vojno odškodnino. Odvisno bo od ofenzive zaveznikov, ali jo mogoče zahtevati tako odškodnino ali ne. Belgije je nadaljeval, da se boji, da bosta Francija in Anglija, da se vojna ne podaljša, zadovoljni z relativnim uspehom. Zadovoljni bodo morda, če poženo Neme iz Francije in Belgije. Z belgijskega stališča bi bilo želeli več uspeha.

Listič uredništva.

Dopisniku od sv. Trojice v Slov. gor.: Kar ste pisali od III. r., se ne more ponatisiti.

Dopisniku v Polji: Kaj takega pač nikakor ne moremo priobčiti. — Tolazite se kmalu pridete na vrsto tudi Vi!

Vsem p. n. čitateljem: Zaradi pomanjkanja prostora, o čarodejni šibici in prihodnji številki.

Razkuševanje vojaškega perila. Mnogo naših vojakov pošilja sedaj svojo perilo domov, da se ondi opere. Mogoče je, da se v takih slučajih prenese mrčes ali pa taka nalezljiva bolezen. V nevarnosti so v tem oziru posebno perila. Temu se lahko opomore, ako se perilo razkuži. Najhitreje in najgotovjeje učinkuje v tem oziru, ako se perilo 24 ur pred pranjem namoči v vodo, ki vsebuje 3% raztopljenega sumpovega lysoforma. Perilo vselej tega ravnarja nikdar ne trpi. Zagotovilo, da bo bil lastnik okuženega perila nekada bolan ali tudi še sedaj bolan, ne vsebuje nikake obrambe, kakor to nas uči vsakdanja izkušnja.

Brezuspešno so nekateri, ki imajo revmatične in neuralgične bolečine, pehanje, trganje itd. ogrenjili sebi in svoji družini življenje. Svetujemo jim, da si namazejo boleča mesta s Feller-jevim zdravniško priporočeno in bolečine odstranjujočim fluidom iz rastlinskih esenc s znanko „Elsa-Fluid“, in bolečine bodo takoj izginile. 12 steklenic pošlje franko za 6 kron lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsa-trg št. 241 (Hrvaško). Obenem tudi naj bi bile pri hiši „Elsa-Pillen“, 6 skatlic franko za 4 K 40 vinarjev.

Redka priložnost!

Da se vsakdo o zmognosti naše izvozne trdke prepriča, pošiljamo dokler zaloga seže, garnituro, obstoječo iz ene pramašvicarske fantazi-ure (navadna cena 10 K) s finim rubin-ankar-pogonom v najfinjšem izdelanju, natančno idoča; 1 amerik. double veržico, 1 amerik. double-prstan, 1 lepo kratavito iglo in 1 par modernih manšnetnih gumbov, vse skupaj za le 7 K proti povzetju. Poština 70 vin. Za dober tok ure se na tri leta garantira. Ta garnitura je sposobna tudi za birsmko darilo. Trdka se toplo priporoča. 201

Exporthaus „Perfekt“, Wien VII, Neustiftg. 137/65.

Učenka za trgovino

z mešanim blagom (Specerija) se vzame na tri leta v uk; biti mora iz poštene hiše, dovršeno imeti vsaj ljudsko šolo, najmanj biti stara 15 let ter zmognata nemškega in slovenskega jezika in zanesljivega računanja. Po dveh mescih dobiva že nekaj plačila in potem vsako leto več. Več se izve pri: **Michael Altlebler**, trgovec v Celju. 206

Kolarski pomočnik

se pod dobrimi pogoji takoj sprejme pri g. Francu Merz, kolarski mojster Breg pri Ptuj. 203

Dva travnika

ležeča na Gornjem in Spodnjem Bregu pri Ptuj, se dasta v najem. Vpraša naj se v upravnistvu „Štajerca.“ 195

SUHE GOBE

(Herrenpilze)

kupujemo. Cenjene ponudbe z navedenjem cene za 1 kg in v vzorcem brez vrednosti na naslov: Vydrova tovarna živil, Praga VIII. na Češkem. 202

Mlad in podjeten mož išče na kmeth v gospodinjstvu dobro izučeno družico, ki bi imela veselje do minarstva in nekaj tisoč kron premoženja (dote). Diskrecija zagotovljena. Blagohotni dopis na: Upravnistvo „Štajerca.“

Komij in trgov. učenec (Komis u. Handlungslehrling) slovenščine in nemščine zmognata, se sprejmeta takoj pri firmi Alois Kometter, trgovina z mešanim in mannfakt. blagom v Borovljah (Ferland) na Koroškem 141

Posestvo,

ležeče 30 minut od Ptuja, se po nizki ceni prodaja. Natančnejša pisarna pojasnila da lastnica: **M. Drobnič**, Spodnji breg št. 34, pošta Ptuj. 186

Židano štikana bluza samo K 1'95.

Čudež industrije za štikanje.

Veletini modni štof z bogato židano štikarijo.

Kompletno za eno bluza samo K 1'95.

Krasno lepo! Zadnja novost!

Par sto tucatov teh krasno lepih, bogato z žido štikanih štofastih bluz v nežnih lepih barvah, kakor belo, creme, rosa, svetloplavo, srednje-plavo, modno-lila, rdeče, zeleno, drap, temno-plavo, sivo, rumena, fraise, rujavo, črno, sploh v vsaki eksistujoči barvi, prevzeli smo od neke razpušene švicarske štikarijske tvornice in zamoremo te krasne bluze po en-gros-prodaji velikih množin za to smešno ceno razprodati. — Te bluze so trikratno svoto vredne. — Pri najmanjšem nakupu 3 kosov tudi v različnih barvah po želji per kos K 1'95. Pri nakupu 6 kosov starejo vsi skupaj le K 11.— in se poleg tega fini jabot iz čipk ali pa fini „Spitzenkragen“ zastoj priloži. Edina razprodaja po povzetju.

M. Swoboda, Dunaj, III/2, Hießgasse 13—114.

Priporočljiva domača sredstva.

Kitajski železni Malaga, kapljice za okrepanje krvi proti slabosti in bledičnosti (Bleichsucht) itd.; steklenica 2 K. — Tekočina za prsa in pijuče, stekl. 1 20 K proti kašlju, težki sapi itd. — Čaj in pilule za čiščenje krvi à 80 vin. — Čaj proti gihtu à 80 vin. — Balzam za giht, ude in žive stekl. 1 K; izvrstno mazilo, ki odstrani bolečine. — Bleiburški živalski prašek à 120 K. Prašek proti odvajanju krvi v živalski vodi à K 160 — Izvirni strup za podgane, miši, ščurke à K 1.—. Razpošiljatev L. Herbst, apoteka Bleiburg na Korčskem. 49

Zlata verižica na obroke!

60 gramov težka K 140.— na mes c K 4.—. Prvorazredna srebrna ura, 3 srebrni pokrovi K 14.—. Se pošilja povsod. Kdor hoče poceni uro in verižico kupiti, naj piše takoj 24

R. Lechner, Goldwarenhans, Lundenburg 661.

KOSE!

KOSE!

Kdor hoče imeti

167

KOSO

s katero se ni treba mučiti ter se z enkratnim klepanjem kosi z lahkoto vsake vrste travo celi dan, naj se obrne na trdko

J. KRAŠOVIC V ŽALCU,

katera je prevzela že lansko leto edino zastopstvo svetovno znanih kos znamka „Polje-deleko orodje“ in jih tudi več tisoč razpečala. Pri naročilu 10 kom. se doda 1 kom brezplačno.

Za dobro kakovost kos se jamči.

Cenik na zahtevo brezplačno!

KOSE!

KOSE!

Zahtevajte

v vseh trgovinah in trafikah

Štajerčeve užigalice

(„Štajerc“-Schweden.)

Mestna posredovalnica (Wohnung- und Dienstvermittlung)

službe, učence, stanovanja in posestva v Ptuj

izvršuje

vse vrste posredovanja najhitreje.

Vprašanja in pojasnila v mestni stražnici (rotovž).

Živci, ki tirajo človeka v obupnost.

Večina bolezni, katerih vzrok si ljudje ne znajo tolmačiti, je posledica slabih živcev. mnogoštevilne bolečine pojavijo se ne-nadoma in ne ve se odkod, enozlo sledi drugemu, tako, da zamore človek v enem leu 365 krat zboleti. Živčni sistem je obrabljen (izčrpan) in zategadelj pride do vseh mogočih prikazni, trepetajočim udom, bolečinam v mišicah, brezčutnosti, bojazljivosti, teškočam v prebavljanju, utrujenosti in še k mnogim drugim bolestim, ki so znaki oslabeledih živcev. Ne prezirajte teh svarilnih znamenj, ker

bolezni na živcih izjedajo mozeg življenja!

Nezdravljena slabost živcev postane vedno hujša in dovede do končnega propada.

204

Kaj pomaga proti temu?

Kakor pospešujejo tek (Appetit) sol in dišave, tako učinkujejo »Kola-Tabletten« izpodbudno in oživljajoče na živce.

»Kola« uredi prehranitev, izpodbuja želodec ter pospešuje prebavljanje in po vsej pravici zasluži ime

„uničevalec bolezni“,

ker okrepuje in telesu omogočuje, bolezni lažje premagati. »Kola« nam da moč in življenje ter omladi telo. Jemljite nekaj časa »Kola«, in videli boste, kako da Vam prija. Tako popolnoma sem prepričan, da »Kola« Vam mora pomagati, ter Vam

popolnoma brezplačno pošljem poskus.

Jamčim Vam, da pristne »Kola-Tabletten« ne vsebujejo nikakih škodljivih tvarin in da toraj ne morejo škodovati. Profesor dr. Monnet, profesor Manossen, dr. Dawidoff in še mnogi slavni zdravniki so z učinki pristnih »Kola-Tabletten« jako zadovoljni. Čisto zastoj pridnem poskusni pošiljati tudi podučljivo in zanimivo knjigo, ki bo Vas o vsem znanja vrednem poučila. Zahtevajte še danes poskus zastoj ter pišite takoj dopisnično pod naslovom:

Heilige Heiße-Apotheke, Budapest VI., Abt. 420.

Zagotovljen uspeh, drugate denar nazaj.

Zdravniško spritevalo o izbornem učinku!

Polna krasna prsa

dobite pri rabi

182

med. dr. A. Rix kreme za prsa.

Oblastveno preiskana in gar. neškodljiva za vsako starost, hitri sigurni uspeh. Se rabi zunanje. Poizkusna doza K 3.—, vel. doza, zadostuje za uspeh, K 8.—.

Kosmetisches Dr. A. Rix Laboratorium Dunaj IX., Berggasse 17/K.

Razpošiljatev strogo diskretna.

Zaloge v Mariboru: lekarna pri „angelju varuhu“, lekarna „Marija pomagaj“ in parfumerija Wolfram; v Ljubljani lekarna pri „zlatem jelenju“, v drožeriji A. Kauč, in „Adria-Drogerie“.

Krapinske

-toplice (na Hrvatskem)

ozdravijo protin, revmatizem in skrnino.

Otvorjene od 20. aprila naprej.

Wasserdichte Wagenplachen

Vododržne vozne plahte

K 20— 3 m K 25— 3 1/2 m K 30— 4 m dolge

Wasserdichte Pferddecken — Vododržne konjske odeje

rujave 1'90 m dolge po 10, 12, 15 kron, priporočata

Slawitsch in Heller v Ptuj

trgovina z blagom.

248

Štajersko deteljno seme

od rdečih detelj, debeložrnato, zajamčeno grinte-prosto, se pošilja v vsaki množini, od 5 kilogramov naprej poštne prosto na vsako pošto proti povzetju kg za K 2'20 od trdke brata Reiter v Slovenjemgradu.

167

Vinogradniki!

Priskrbite si pravočasno vspešno sredstvo zoper Peronospero! Bakrena galica (Kupfer-triol) se vsled vojske tudi za visoko plačilo skoraj ne more dobiti.

Kot popolno in najboljšo preizkušeno na-domestilo priporočati se zamore le

155

Perocid.

Perocid pošilja po najnižji ceni trvdka:

D. Rakusch v Celju.

Učenec in pomožni delavec

(Lehrling und Hilfsarbeiter)

sprejmeta se takoj pri A. Foith, mizarski mojster v Ptuj.

197

Proti nalezljivosti

moramo se tembolj varovati, ker se sedaj nalezljive bolezni, kakor škrlatica, špički, osepnice, kolera, legar v večji meri pojavljajo. Zato

se naj rabi

povsodi, kjer se take bolezni pokažejo, dobro razokuževalno sredstvo, ki bi naj bilo v vsaki hiši na razpolago. Po preizkusih je v sedanjosti najboljšje razokuževalno sredstvo v zavodu prof. Löfflerja, Vertun-a, Pertik-a, Vas-a i. t. d. brez dvoma

LYSOFORM

ki je brez duha, brez strupa in po črni ter se dobi v vsaki lekarni in drožeriji v izvornih steklenicah (zeleno steklo) za 90 vinarjev. Uspeh lysoforma je zanesljiv in gotov in se zato od vsakega zdravnika rabi za razokuževanje v bolniški postelji, za umivanje ran, oteklin, za antiseptične obveze in za irigacijo.

Lysoform=milo

je fino, nalahno milo za toaleta, ki vsebuje 1 odstotek lysoforma ter antiseptično učinkuje. To milo se lahko rabi tudi pri najobčutljivejši kži kakor tudi za otroke in dojenčke. Ono naredi kožo mehko in prožno ter nareja jako aromatičen duh. Zadoštuje le en poskus in Vi boste vedno rabili le to izvrstno milo, ki je le navidezno drago, v prabi pa je jako ekonomično, ker en kos za dolgo časa zadoštuje. Komad stane 1 krono 20 vinarjev.

„Pfefferminz=Lysoform“

je dobro učinkujoča, antiseptična ustna voda, ki slab duh iz ust takoj in gotovo prežene, zobe obeli in ohrani. Rabi se lahko tudi pri nahu in gripu, pri kašlju, pri kataru, za grgranje po zdravniških predpisih. Na čašo vode zadoštuje samo par kapljic. Izvirna steklenica stane samo 1 krono in 60 vinarjev ter se dobi v vsaki lekarni in drožeriji. Zanimivo knjigo z naslovom: „Zdravje in razokuževanje“ (Gesundheit und Desinfektion) pošlje na zahtevo zastoj in poštnine prosto: Chemiker Hubmann, Referent der Lysoformwerke, Wien XX, Petraschgasse 4-40

Vojna ura 1914.

Z dvojnimi reliefom: Njeg. Vel. cesar Franc Jožef I. in Viljem II. Z združenimi močmi ali pa Viribus unitis 1814 z novim reliefom treh cesarjev, Viribus unitis ali pa svetovna vojska 1914—15 ali pa z oficijelnim črno-rumenim ali pa z železnim križcem; jeklo ali nikel 6 K., z usnjatim napetnikom K 6—, posebno ploščata K 8—, z radium ševiliščem K 10—, s žepno budilnico K 15—, cena niklasta ura K 3—. Vojna veržica K 1—, vojna budilnica „top“ („Karone“ K 6—, vojna budilnica „bohnar“, ki bočna generalmarš K 6—. 3 leta garancije. — Pošlje po povzetju prva trdka vojnih ur

Max Böhnell, Dunaj IV., Margaretenstrasse 27/51.

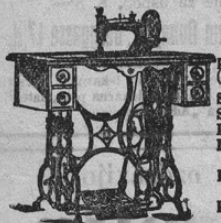
Originalni fabrični cenik zastoj.

143

Novost! Srebrna zapestna ura z dvojnati krovom K 20—.

Brata Slawitsch v Ptuj

Florianplatz in Ungertorgasse

prilagojena izvrstne šivalne stroje (Nähmaschinen) po sledeči ceni:

Singer A ročna masina K 50—
Singer A K 60— 70—
Dürkopp-Singer K 70— 90—
Dürkopp-Ringschiff za šivilje K 130—
Dürkopp-Zentralbobbinn za šivilje K 140—
Dürkopp-Ringschiff za krojače K 160—

Dürkopp-Zentralbobbinn mit versenkbarem Oberteil, Luxusausstattung K 160—180—
Dürkopp-Zylinder-Elastik za čevljarje K 160—180—
Minerva A K 120—
Minerva C za krojače in čevljarje K 160—
Howe C za krojače in čevljarje K 90—
Deli (Bestandteile) za vsakovrstne stroje. — Najine cene so nižje kakor povsod in se po pogodbi plačuje tudi lahko na obroke (rate). Prosimo, da se naj vsak zaupno do nas obrne, ker solidnost je le tistim znana, kateri imajo masine od nas. Cenik brezplačno.

5 vinarjev

stane dopisnica, s katero zamorele zahtevati moj glavni cenik z 4000 podobami, ki vsebuje bogato izbiro potrebnih rabnih in darilnih predmetov ter se pošilja vsakomur zastonj in franko, 39

Prva fabrika ur HANNS KONRAD

c. in kr. dvorni liferant, BRÜX št. 730 (Češko).

Prave nikel-žepne-ure K 4-20, 5—. V srebru K 8-40, 9-50, niklasta budilnica K 2-90, ura-kuka vica K 7-85, ura na pendelj K 9—. Razpošiljatev po povzetju, izmenjava dovoljena ali denar nazaj.

Kava

50% cenejša!

Amerikanaka štedilna kava, velearomatična, izdatna in štedilna. 5 kg poskusna vreča K 10— franko po povzetju. 1/2 klgr. veleprima najfinejši čaj K 2— oddaja A. Sapira, 490, eksport kave in čaja Galanta.

756

Hranilnica (šparkasa) mestne občine Celje.

Razglas.

Hranilnica mestne občine Celje naznanja, da se pri njej kakor doslej tudi znaprejš obrestujejo hranilne vloge s

4¹/₂ 0/0

Z novimi kakor tudi s dostavnimi vlogami zamore lastnik vložne knjižice vselej in v vsaki višini vloge prostovoljno razpolagati.

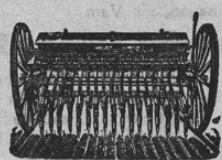
Knjižice lastnih hranilnih vlog kakor tudi vojnega posojila se sprejemajo v brezplačno shranitev.

Zunanjim vložiteljem nudijo se brezplačno na razpolago poštni-položni listi.

V spomin 50-letnega obstanka te hranilnice

izdajale se bodo v tekočem letu posebno lepo opremljene vložne knjižice, ki imajo izvanredno sposobljenost za darila.

125

Poljsko orodje,

sejalniki (Säemaschinen). plugi, valjarji, brane, kultivatorji,

stroji za žetev,

stroji za žetev žita, za kosnjo trave, za vezanje snopja, za grabljenje in obračanje sena,

mlatilni stroji z navadnim in dvojuatim čistilom, bencin-motorji,

bencin-lokomobili

se izdelujejo in pošiljajo v najboljši izvršitvi od tvrdke:

PH. MAYFAHRTH & Co. DUNAJ II.,

Taborstrasse šte. 71.

Tovarna poljedelskih in obrtnijskih strojev.

Katalog šte. 538 se dopošlje zastoj in poštnine prosto.

184

Mestna hranilnica v Ptuj

sprejema

do preklica vsako nedeljo in vsak praznik od 9. do 11. ure dopoldne vloge.

Ravnateljstvo.